

RESOLUTION.

This meeting of the Executive Committee of Kanpur Tannery & Leather Workers' Union expresses concern over deteriorating living and working conditions of the tannery and leather workers of Kanpur. Constant rise in the Cost of Living Index which at present 500 points for the last several months and failure of the Government in checking the rising prices of daily necessities of life have increase the sufferings of the workers.

In 1943 the workers had achieved Jute Scale D.F.A. by Shakoor Award while the workers of Cooper Allen and North West Tannery were already getting Higher Scale D.F.A. In 1946 the workers achieved seven annas per day as minimum wage in Cooper Allen and North West Tannery and six annas per day as minimum wage at other places. In 1948 the Nimbker Enquiry Committee recommended Minimum Wages for our industry but the then Labour Minister of the U.P. Government went back on his assurances and did not implement the Recommendation of the Committee. The Government arbitrarily fixed Rs 26/- per month including D.F.A. as Minimum wages for our industry in 1949.

The U.P. Government instead of extending the life of G.O. No. 5950 / (L) / XVIII and No. 5951 / (L) / (XVIII) both dated November 7, 1947 withdrew them wherein our industry was declared as 'Public Utility service' and some protection in tenure of service was given to the workers. This action of the Government encouraged the employers and they resorted to wage cut by continuous increasing temporary complement of the workers at very low wages ranging from ~~one anna~~ Rs 1/4/- to 1/8/- per day all inclusive. And much less to women workers. ^{At present the temporary} complement is above 50 % of the total complement. The employers boasted these wages to be much above the Minimum Wages fixed by the Government at the same time they denied the workers all the facilities enjoyed by permanent workers.

Recently the U.P. Government has revised the minimum wages and fixed Rs 45/- per month all inclusive in violation of the norms laid down in the Indian Labour Conference. It is recalled that in 1952 the employers had claimed that they were paying Rs. 53/- per month (annas six plus Jute Scale D.F.A.) to every workers as minimum wage. This action of the Government created great resentment among the tannery workers in Jajmau and they had to resort to strike and achieved a minimum wage of Rs. 50/- per month.

In the First Five-Year Plan the Government imposed 10% Excise Duty on the manufacture of Footwear. In order to evade the Excise Duty the Boot Manufacturers of Kanpur-BIC. LTD. Cooper Allen Branch, Cawnpore Tannery Ltd. (Now Prime Products Ltd.,) A.K. Brothers, Kohli Industrial Corporation, Baby Industries and India Army and Police Equipment Factory got footwear manufactured outside their factory premises by so-called contractors. This resulted in disorganising the organised industry, wage cut, increase in work-load, denial of facilities to the workers given under various Acts and increase of unemployment.

In the Second Five-Year Plan the Government continued its anti-labour and pro-employer policy. This encouraged the employers to resort to rationalization and increase of work-load in violation of law and Code of Discipline, wage-cut and the army of unemployed further increased.

While the prosperity of the industry is unquestionable the total complement in the organised sector of the industry has been considerably reduced particularly the women workers are reduced to nil and the employers instead of ploughing back the profits in the industry have invested in other industries. The Government claiming 'socialism' as its goal is reluctant to appoint Wage-Board for our industry to implement the wage norms unanimously agreed upon at the Indian Labour Conference.

Thus the Committee notes that the wages were never fixed on any objective standard taking into consideration the consumption units and that the working class had suffered due to intensification of workload, rationalization, loss in employment, continuous rising prices and increase in temporary complement to above 50% of the total complement.

The Government led by the Congress Party, in the post-independence period, created I.N.T.U.C. to sow seeds of disunity in the ranks of the working class in our country and always boosted the organization.

Industrial disputes in respect of wages and other general issues are not referred to adjudication. Our Union raised the demand of wage revision through C.B. Case No. 454 of 1958 in respect of 23 tannery and leather concerns of Kanpur. In 1959 our Union started negotiations with the employers and their Association - E.A.N.I. in presence of the Asst. Labour Commissioner, U.P. Just then the Labour Department, E.A.N.I. and the employers conspired against the working class in collusion with the Chamra Mills Karamchari Union- an affiliate of the I.N.T.U.C. and an agreement in respect of wages increase was signed in C.B. Case No. 454 of 1958 inoperative.

The nine-month pay-off in 1949-50 of about 350 workers of the Maintenance and Repair Department of the B.I.Ltd Cooper Allen Branch was declared unjustified and illegal in

Handwritten note: There is increase in wages was given to the workers after a period of seven years in this industry. Affiliates of the Government in the year 1960 declared in C.B. Case No. 454 of 1958 inoperative.

Handwritten note: 461 of 1959 wherein the same was declared inoperative.

illegal in C.B. Case No. 182 of 1951 but the decision was not implemented by the Government. Our Union again agitated the Government demand which was decided as late as in 1953 in favour of the workmen in Reference No. 59 of 1953 by the Industrial Tribunal, Allahabad. But the Government, Labour Department and Implementation and Evaluation Board did not care to implement this Award.

Important demands of the Cooper Allen and North and West Tannery workers such as 1950 and 1951 bonus, Minimum Wage service Gratuity - referred to adjudication vide Reference No. 55 of 1953 and 16 of 1951 to the state Industrial Tribunal, Allahabad stand withdrawn by the Government.

Thus the Committee is of the opinion that the Government is using the machinery of industrial relations against the interest of the working class, to safeguard the interest of the employers and to boost up its pet the I.N.T.U.C.

The Committee views with concern the state of affairs in which the Cooper Allen Cooperative Society stands today. This society is not even registered under the Cooperative Societies Act and continues to be under the despotic rule of the General Manager who is all powerful under the constitution of the Society. The workers are restive as the Society is completely paralysed which involves lacks of progress.

The Committee condemns the action of the employers in not paying overtime wages, play-off compensation, not issuing wageslips, Leave Cards, E.S.I. Cards etc to the workers and silent attitude of the Labour Department in not taking any action against the violators of law.

The Committee expresses concern over the fact, ^{that} there is no scheme of professional training of the workers during working hours without any loss in wages. Thus technical skill and efficiency of the workers are not being improved.

The Committee is alarmed to note the living conditions of the workers. Residential accommodation provided to the workers at Jajmau tanneries and Cawnpore Tannery is not suitable at all for human habitation and these localities are surrounded by insanitary conditions. Rent, electric charges and additional water charges of the houses constructed by the Government under the Subsidised Industrial Housing Scheme range from Rs. 12/- to 16/- per month which is beyond the reach of the workers of this industry for whom the Government has fixed a Minimum Wages of Rs. 45/- per month all inclusive. The Government is not even constructing houses for Scheduled Caste at subsidised rent though this industry employs a substantial majority of Scheduled Caste workers.

-4-

The Committee is of the firm opinion that the disunity created by the ruling Congress Party and its Government has been further increased by industrial litigation, Amendment in the U.P. Industrial Dispute Act in the year 1957. This disunity among the rank of the working class has now assumed an alarming stage and presently there are over a dozen trade unions of workers in our industry. The Schemes of financial Aid, educational tour, educational classes are perpetuating the existence of a large number of unions in one industry and also multiplying unions in every industry. The major share of all these goes to the I.N.T.U.C. The educational Scheme of Workers Education, sponsored by the Government of India, was intended to create and develop trade union activists from among the ranks of the working class. In practice it is found that the active trade unions workers, turned into workers teachers, are rendered inactive in the field of trade union work while new ones are not created. So is the fate of the much trumpeted Productivity drive. Instead of giving due share to the workers and consumers the gains of productivity are being pocketed by the employers.

The Executive Committee appeal - s/p to the tannery and leather workers of Kanpur to close up their ranks and wage united struggles to achieve the following demands.

1. The Government should appoint wage Board for Leather Industry and give 25% xth increase in wages as Interim Relief.
2. The Government should appoint an Investigation Committee presided over by a High Court Judge to investigate.
 - (i) The increase in workload in violation of Code of Discipline and Section 4 (i) of the Industrial Disputes Act, 1947 and consequent gain of such Rationalization to the workers besides the managerial and supervisory rationalization and profits ploughed back in the industry.
 - (ii) Reduction of permanent complement and increase in temporary complement since 1947.
 - (iii) Reduction in the strength of women workers after the enforcement of the Factory Act, 1948.
 - (iv) Rampant bribery and corruption prevailing in the local office and dispensaries under the E.S.L. Scheme.
 - (v) Implementation of various labour laws by the employers.
 - (vi) The affairs of the Cooper Allen Cooperative Society.
Nationalization of the Cooper Allen and North West Tannery Branches of the B.I.C. Ltd.
3. Service Gratuity at the rate of one month's wages for every year of service put in.
- 4.
5. Bonus at the rate of three months wages.
6. Professional training of workers during working hours without any loss in wages.

(5).

7. Periodical check up of the health of workers and heir families by the E.S.I. Dispensaries and unemployment benefit without any increase in the workers Contribution.

8. One Union in one industry.

9. The Government should provide houses at a rent of not more than Rs. 6/- months all inclusive, meanwhile steps be taken to add the rent of the houses constructed under the Industrial Housing Scheme to the D.F.A.

10. 36 hour week without wage cut.

11. Defence of Trade Union and Democratic rights, independence and peace.

Moham Chandan Singh
Secretary

Kanpur Dated April 22, 1962

T.V.R.

Kanpur Tannery Workers

809
11

MEMORANDUM OF ASSOCIATION

A meeting of the Kanpur tannery workers to celebrate the first anniversary of the last year's six-month tannery workers strike, was held under the auspices of the Kanpur Tannery & Leather Workers Union. The meeting which was held under the presidency of ~~Com. Shiv~~ Sharma, noted with grave concern the fastly deteriorating working and living conditions of the tannery workers due to meagre wages and rising prices. In 1947, the tannery workers were paid six annas per day as wages and the Dearness Allowance at Jute Scale. In 1955 the tannery employers claimed that the workers were paid ^{at the rate of} ₹ 1.50/0/- per month. But at present it has deteriorated to such an extent that over 50 ^{percent} of the tannery workers get much less than this amount due to their being made "Temporary". There is no scheme of service gratuity in the industry.

The meeting demanded for Wage Board to be ^{as} set up for the Tannery & Leather ~~Industry~~ Industry, 25% interim wage-increase and introduction of the Service Gratuity Scheme on the "All-India" pattern.

The meeting further demanded for bonus this year as the profits of the employers are higher than those of the previous year and the same be distributed before ~~the~~ the end of the year. The speakers of the meeting Com. Shiv Sharma, Mahesh Chandra Mishra, Sri ~~...~~ appealed to the workers to strengthen their unity and organization to achieve their long standing demands.

Dated, 24.4.62.

M
24/4/62
(Mahesh Chandra Mishra)
General Secretary.

कानपुर टेनरी एण्ड लेदर वर्कर्स यूनियन

کانپور ٹینری اینڈ ورکرس یونین

KANPUR TANNERY & LEATHER WORKERS' UNION

(AFFILIATED TO AITUC & WFTU)

PRESIDENT

BHEEM RAJ KUREEL

GENERAL SECRETARY

MAHESH CHANDRA NIGAM

AITUC
1287-24/5/62
Replied.....

12/1, GWALTOLI,
KANPUR

Ref. No. 105/62.

Dated May 22, 1962. 195

Com. K.G. Srivastava,
Secretary,
All-India Trade Union Congress,
4, Ashok Road,
New-Delhi.

Dear Comrade,

We are enclosing a copy of the resolution, adopted unanimously by the the Executive Committee of our Union in its meeting held on April 22, 1962 and request you to publish the same in the Trade Union Record

We have received the Draft of Rs. 500/- sent by you.

With Greetings.

Fraternally yours,

Enc: Resolution.

General Secretary.

'DEMANDS WEEK' organised by the Kanpur Tannery & Leather Workers' Union culminated in a mass rally of working class and working of Kanpur at Parade Ground yesterday evening. Shri Bhin Raj, President of the union, presided.

Shri S.S. Yusuf, M.L.A., while addressing the meeting, said during the last 14 years the real wages of the working class in had gone down and that the textile workers of Kanpur, who were getting the highest wages among the textile workers of the country, were being paid the lowest. He criticised the Government for not enforcing various labour laws and supported the demand of the 'HIGH POWER COMMISSION'.

Shri Shiv Sharma moved the following resolution on appointing 'HIGH POWER COMMISSION,' which was seconded by Shri Shyam Sunder and supported by Shri Raj Narain Arya:-

"This meeting notes with great concern the rising prices, taxation and increase of work-load on the workers, the increase of T.B. patients and general deteriorating conditions of the workers on the one hand and increasing industrial profits, no virtual increase in the real wages and non-implementation of the labour laws, awards, agreements, Code and tripartite settlements on the other. This is the general picture in the State. Industrial Machinery, set up for the prohibition of strikes and lock-outs has completely failed to fulfill its task. The employers in collusion with the officials of the Labour Department mock at the word 'Socialism' being propagated in high sounding words by all at the top of the Government."

"It is further noted with great concern that even after 14 years of Independence and change of the objective to 'Socialist Pattern of Society' the State Government has not implemented the Recommendations of the U.P. Labour Enquiry Committee (Nimkar Enquiry Committee) in any one industry of Uttar Pradesh in full."

"This meeting, therefore, urges upon the Government to immediately appoint a HIGH POWER COMMISSION to go

into the question of Implementation of Labour Laws, Award, Agreements, Code and Tripartite Agreements, Wage Structure including Standardisation of Wages and general physical, working and housing conditions of the workers in this State."

"This meeting, further, proposes to call a Conference of all the unions in all the industries in U.P. on October 13 and 14, 1962 at Kanpur to consider the ways and means to achieve this end."

Shri Mahesh Chandra Nigam, General Secretary of Union moved another resolution on the leather industry, which was adopted earlier by the Executive Committee of the Union, demanding in main Enquiry Committee, Wage Board, Nationalisation of Cooper Allen North West Tannery Branches of the B.I.C.Ltd., 3-month wages as 35-hour week to solve the problem of unemployment, professional training, service gratuity at the rate of one month wages, unemployment benefit and quarters at Rs.6/- per month. The Resolution was supported Shri Rahman.

The meeting adopted other resolutions demanding execution of the management of M/S, Gampore Tannery and M/S. A.K. Tannery and supported the just demands of the workers of M/S, Umbrella Factory.

by yet another resolution,

Lastly the meeting/protasted against the new taxes condemned the Government in not realising evaded and out-standing taxes from the capitalists. The resolution demanded immediate withdrawal of the new taxes, realisation of the evaded and out-standing taxes from capitalists and nationalisation of British and Indian Monopoly capital.

During the week gate meetings were held at Cooper Allen, North West Tannery and Gampore Tannery Gates and area meeting of Boot workers and Jajau Tannery workers. The Tannery and Leather workers, Boot and Chappel workers took out a procession and presented memorandum to the District Magistrate, Kanpur who assured the unionists to look into the matter.

Mahesh Chandra Nigam
(Mahesh Chandra Nigam)
General Secretary.

Dated June 25, 1962.

Received 15357-13/6/32
Replied.....

For Editor of Publications:-

A meeting of Boot workers engaged in the manufacture of Govt. boots, held under the auspices of the Kanpur Tannery & Leather workers' Union, expressed concern over their deteriorating working and living conditions and condemned the anti-labour and pro-employers' policy of the Government in not enforcing Factories Act, Employers' State Insurance Act, Sanning Orders Act, Provident Fund Act and realising 10% Excise Duty from these employers who manufacture ^{Lacks of} Govt. Boots worth ~~lacs~~ ^{thousands} of rupees every year since 1954 and employ ^{hundreds} of workers.

Sri Shiv Sharma, president of the meeting, accused the Govt. in resorting to pick-pocketing of the common man by constantly ^{increasing} indirect taxes and not realising various taxes and dues from the employers. He said that these employers in order to satisfy their insatiable thirst of money had further increased the prevailing corruption in the Govt. machinery and certain political and trade union leaders. He called upon the workers to rally round the union in order to compell the Govt. to enforce various labour laws which would go a long way in ameliorating their conditions.

^{Rather} Sri ~~Ramesh~~, while addressing the meeting, said that the Govt. was strong enough only to increase taxes on us and that it proved powerless to realise taxes and other dues from the employers.

The meeting was also addressed by Sri Mahesh Chandra Nigam and Sri Babbar.

Mahesh Chandra Nigam
(Mahesh Chandra Nigam)
General Secretary.

Dated, June 12, 1962.

The Editor
T.U.R.
4, Ashok Road
New Delhi

۲۴ جون بروز اتوار شام کو بجے پر پٹ کے میدان میں

عام جلسہ

جس میں کمیٹی مقرر کی جائے

۱۲ سالوں میں کانپور کے چڑھاہ اسوتی ادنیٰ جوٹ وغیرہ کے مزدوروں کی حالت پہلے سے زیادہ خراب ہو گئی۔ وہ شیکلائزیشن، کام بڑھوتی، تنخواہ کوٹتی، پھٹتی و بیکاری کی وجہ سے پریشان و حیران ہیں۔ صنعتوں سے ہزاروں مزدوروں کو نکال دیا گیا ہے۔ پٹریری بھرتی کا بول بالا ہے۔ مزدور قانون انکوں کی جیب میں نہ رکھتے۔ حال کیلئے سو فی صفت میں کانپور کے سو فی مزدوروں کو سب سے زیادہ تنخواہ ملتی تھی لیکن آج دوسری جگہوں سے سب سے کم تنخواہ ملتی ہے۔ ٹیکسٹائل تنخواہ بوریٹن نے یہ مانا ہے کہ کانپور میں ۱۵ فیصدی ہنگامی ترقی ہے لیکن ۶۶ فیصدی ہنگامی کے باسے میں کوئی سائنس ڈیپارٹمنٹ نہیں ہے۔ مالکوں نے لاکھوں کروڑوں روپیہ انکم ٹیکس لگایا۔ سٹریٹوں پر وغیرہ کا گول مال کر کے نئے کارخانے بنائے ہیں۔ کچھ جی سے کروڑ پتی اور کروڑ پتی سے ارب پتی بننے کی کوشش کر رہے ہیں۔ وہ اپنے منافع کی ترہیجے والی پیاس کو بجھانے کیلئے سرکاری مشینری کو بھرتہ چاری بناتے اور اس طرح ملک و صنعت کی ترقی میں روٹا بنے ہیں۔

سرکاری حکومت اور اس کے فٹر ملک ترقی و پلان کے لئے بیان دیکر بڑے بڑے ٹیکس کی بھرم مار کر شہرے میں لیکن دقیا تو کسی اجارے دار سرمایہ داروں کے نفع کوئی چارہ جوئی نہیں کرتے۔

لہذا کانپور کے مزدور طبقہ اور محنت کش عوام کو ہنگامی ترقی کی چاہئے کہ ایک ایسی جگہ کمیٹی مقرر کی جائے۔ جو پہلے چودہ برسوں کی صنعت میں لگا سرمایہ۔ مزدوروں کی حالت اور مزدور قانون لاگو کرنے وغیرہ کی جانچ کرے۔

ہم کانپور کے سبھی صنعتی مزدوروں و محنت کش عوام سے اپیل کرتے ہیں کہ بروز اتوار ۲۴ جون شام کو پٹ کے میدان میں جمع ہو کر جلسہ کو کامیاب بنائیں۔
خود پڑھئے اور دوسرے کو پڑھائیے ہمیشہ یہ جند دیکھو
بھیم راج کرپل
کندہ
شیو شرما (خز ایچی)
جنرل سکریٹری

۱۲ جون ۱۹۵۱ء کانپور

کانپور میں نئی اینڈ پید روٹس پینن کانپور

२४ जून इतवार शाम को ६ बजे परेड के मैदान में आमगुभा जांच कमेटी नियुक्त की जाय

A. I. T. U. C.
1734...29/6/62
Replied.....

भाइयो!

१४ वर्षों में कानपुर के चमड़ा सूती, ऊनी, जूट इत्यादिके श्रमिकों की हालत पहले से अधिक खराब हो गई है। रेशन लाइजेशन काम बढीती, वेतन कटौती, ट्रटनी व बिकरी की वजह से आम मजदूर परेशान व हैरान है। उद्योगों से हजारों मजदूरों को निकाल दिया गया है। टम्प्रेरी भर्ती का बोल बाला है, लेबर कानून मालिकों की जेब में है, मिसाल के लिये सूती उद्योग में कानपुर के सूती श्रमिकों को सबसे अधिक मजदूरी मिलती थी परन्तु अब प्रत्येक स्थान से कम मिलती है। टेक्सटाइल बैज बोर्ड ने माना है कि कानपुर में ५४% मंहगाई मिलती है ४५% मंहगाई के लिये अभी तक कोई खास डकार नहीं ले रहा है।

मालिकों ने लाखों और करोड़ों रु० इन कम टैक्स इक्साइज डि्यूटी आदि ब्योटा करके नये २ कारखानों का निर्माण कर लिया है। लखपती से करोड़पती तथा करोड़पती से अखपती बनने का प्रयाश करते जा रहे हैं। वे अपने मुनाफे की न बुझने वाली ग्यास को बुझाने के लिये राज्य प्रशासन को भ्रष्टाचारी बनाते हैं। और इस तरह देश व उद्योग की उन्नति में बाधक हैं। राज्य तथा उसके मंत्री गण देश की उन्नति के लिये योजनाओं की बात करके बड़े २ टैक्सों की भरमार कर रहे हैं। लेकिन प्रातिक्रियावादी, इजारेदार पूंजीपतियों के विरुद्ध कोई कार्यवाई नहीं करते।

आतः कानपुर के श्रमिक वर्ग एवं अमशील जनता को भांग करनी चाहिए कि एक ऐसी जांच कमेटी नियुक्त की जाय जो पिछले १४ वर्षों में उद्योग में लगी पूंजी, मजदूरों की स्थित और आम कानून लागू होने इत्यादि की जांच करे।

हम कानपुर के सभी उद्योगिक मजदूरों व अमशील जनता का आवाहन करते हैं दिन इतवार बतारीख २४ जून को सायंकाल ६ बजे परेड के मैदान में जमा होकर मिटिंग को कामयाब बनवें। आप यहाँ इसके को पढ़ाएँ

भोमराज कुरील

महेशचन्द्र निगम

सभापति शिवशर्मा कोषाध्यक्ष पधान वक्ता
कानपुर टेनरी सन्ड लेबर स्कस यूनियन कानपुर

कानपुर टेलीग्राफिक सोसायटी

के तत्वाधान में

Received. 17/55... 25/6/62

खेल कूद कवि सम्मेलन व मुशायरा

साधियो!

१७ जून १२ दिन इतवार सुबह ५ बजे से ८ बजे तक और शाम को ५ से ८ बजे तक बृजेश्वर पार्क में यूनिवर्स के मेम्बरो तथा उनके बच्चों के लिये निम्न लिखित खेल कूद का प्रोग्राम होगा और जीतने वालों को इनाम बाँटा जायगा।

मौजूवानों के लिये :-

- १- एक मील की दौड़ २- ४४० गज की दौड़ ३- १०० गज की दौड़ ४- लम्बी दूलाँग ५- ऊँची दूलाँग ६- तीन टाँग की दौड़ ७- कबड्डी इत्यादि

बच्चों के लिये :-

- १- सौ गज की दौड़ २- ५० गज की दौड़ ३- कुर्सी का खेल ४- फलों की दौड़ ५- हंसी का खेल इत्यादि

२३ जून दिन शनिवार शाम को ८ १/२ बजे मजदूर सभा भवन १३ ग्वाल टोली में कवि सम्मेलन व मुशायरा होगा।

भूमि राज कुरील

सभापति

महेश चन्द्र निगम

प्रधान मंत्री

शिव शर्मा

संयोजक

कानपुर टेलीग्राफिक सोसायटी

کا بیورٹنیزی اینڈ لیڈرورس یونین کے اہتمام سے
 کھیل کووہ۔ کوئی سٹیلن و شاعرہ!

سابقہ ہیں!

۶ مارچ ۱۹۶۲ء کو دن اوار صبح ۶ بجے سے ۹ بجے تک اور
 شام کو ۵ بجے سے ۸ بجے تک برمنگھم سر ویل پارک میں یونین کے میمبروں
 اور ان کے بچوں کیلئے مندرجہ ذیل کھیل کوڈ کا پروگرام ہو گا۔ اور جیتنے والوں
 کو انعام بائٹا جائیگا۔

نوجوانوں کیلئے

- ۱۔ ایک میل کی دوڑ۔ ۲۔ ۲۰۰ گز کی دوڑ اور۔ ۳۔ سو گز کی دوڑ۔ ۴۔
- لمبی چھلانگ۔ ۵۔ اوچی چھلانگ۔ ۶۔ تین مانگ کی دوڑ۔ ۷۔ کبڈی وغیرہ

بچوں کیلئے

- ۱۔ سو گز کی دوڑ۔ ۲۔ ۵۰ گز کی دوڑ۔ ۳۔ کرسی کا کھیل۔ ۴۔ پھلوں
- کی دوڑ۔ ۵۔ ہنس کا کھیل وغیرہ۔

۲۳ مارچ کو شام کو ۸ بجے مزدور سہا دل ہاؤس میں
 میں کوئی سٹیلن و شاعرہ ہو گا

مہیش چندر گم

بھیم راج گری

جنرل سیکریٹری

صداد شیو شرمائز اپنی

(ادارہ یونین کے دفتر میں)

चमड़ा मजदूरों की एकता और मांगों के लिये सप्ताह १८ जून से २४ जून सन् ६२ तक जांच कमेटी बनाई जाय

साथियो,

कानपुर टेनरी एण्ड लेदर वर्कर्स ने १८ जून से २४ जून तक कानपुर के चमड़ा मजदूरों की मांगों के लिए संघर्ष व एकता करने के लिए एक सप्ताह मनाने का निश्चय किया है।

यूनियन की कमेटी ने एक प्रस्ताव पास करके दिन ब दिन जिन्दगी की जरूरत की चीजों के दामों, टैक्सों की भरमार, व सरकार की मजदूर विरोधी मालिक पक्षी नीति की वजह से मजदूरों के काम करने व रहन-सहन की हालत खराब से खराब होने पर असन्तोष प्रदर्शित किया है।

कानपुर टेनरी के मालिकों ने मजदूरों पर हमला बोल दिया है। पुराने मजदूरों को निकाल कर टेम्परेरी भर्ती करके वेतन में कटौती की है, काम का बोझ दुगुना तिगुना कर दिया गया है, घाटे के नाम से घाठ हपया से दस हपया माहवार वेतन काट लिया है, क्वार्टरों के किराये को दुगुना कर दिया है, करीब सवा तीन सौ मजदूरों ने उत्तर-प्रदेश के मुख्यमंत्री श्री चन्द्रभान मुस्ता को भावेदम पत्र प्रस्तुत किया लेबर दफतर में तनख्वाह कटौती के बारे में कोई कार्यवाही नहीं की है।

पिछले चौबह सालों में हजारों मजदूरों को निकाल कर टेम्परेरी बना दिया गया है उनकी तनख्वाह काट ली गई है काम का बोझ बेतहाशा बढ़ा दिया गया है, टेनरियों बूट व चप्पल के कारखानों में पचास से लेकर पचहत्तर प्रतिशत तक टेम्परेरी मजदूर हो गये हैं, बहुत से कारखाने फीपटरी ऐक्ट में रजिस्टर नहीं है। कूपर ऐमन नार्थ वेस्ट टेनरी के मजदूरों के तनख्वाह व बोनस व सर्विस ग्रेजुटी के मुकदमें दस साल से लेबर दफतर की फाइलों में दबे पड़े हैं। हमारी यूनियन ने २५ प्रति सैंकड़ा तनख्वाहों में तरबकी, सर्विस, ग्रेजुटी, मुस्तकली बगैरह के लिए २२ टेनरियों के खिलाफ तन १९५८ में सी. बी. में मुकदमा लगाया था। इस मुकदमें के दौरान लेबर दफतर के कुछ जम्मेदार अधिकारियों ने मालिकों और आई. एन. टी., यू. सी. के नेताओं से बड़बुदाई करके एक हपया माहवार तनख्वाह में तरबकी करके मुकदमा नं० ४५४/५८ को खत्म करवा दिया। इसके बाद उत्तर-प्रदेश की सरकार ने ४५५० न्यूनतम वेतन तय करके ८५०८ घाना और भी कटौती करवा दी, क्योंकि सन् ५६ में मालिकों का कहना था कि वह मजदूर को ५६५०८ घाना माहवार देते थे।

जुता बनाने वाले कारखानों के मालिकों ने सन् १९५४ से भारत सरकार द्वारा १० प्रतिशत इन्साइज इयुटी लगाने के बाद आज तक करोड़ों ५० इन्साइज इयुटी और अन्य टैक्सों का हड़प लिया है। यह मालिक लोग लेबर कानून नहीं मानते हैं लेकिन सरकार के जम्मेदार अधिकारी राजनैतिक पार्टियों व ट्रेड यूनियन के कुछ नेता अपने हित के लिए देश व उद्योग को बरबादी की तरफ ले जा रहे हैं। इस तरह उन पूँजीपति मालिकों को टैक्स हड़पने और कानून तोड़ने में मदद करते हैं।

घतः उपरोक्त तथ्यों के बारे में जांच करने के लिये यूनियन मांग करती है एक जांच कमेटी बनाई जाय। जो इस बात का पता लगाये कि इस उद्योग के कारखाने वाले ठेकेदारों इत्यादि ने १४ साल में कितना ५० पैदा किया है। मजदूरों पर कितना काम बढ़ाया है। पहिले कितने मुश्तकिल मजदूर थे और आज कितने हैं कारखाने के अधिकारियों की पहिले कितनी घामदनी थी और आज वह क्या पाते हैं उन्होंने कितने नये कारखाने बनाये हैं, लेबर कानून लागू होते हैं या नहीं।

यूनियन की कमेटी ने यह भी मांग की है कि कूपर ऐमन व नार्थवेस्ट टेनरी का राष्ट्रीयकरण किया जाये। कानपुर टेनरी पर मुकदमा चलाया जाये, चमड़ा उद्योग के लिए बैंज बोर्ड बनाया जाये और २५५० सैंकड़ा फीरन तरबकी दी जाय, बेकारी को दूर करने के लिए बगैर तनख्वाह कम किए हुये ३६ घण्टे का हपताह बनाया जाये। तीन माह की तनख्वाह के बराबर बोनस और साल में एक माह के हिसाब से सर्विस ग्रेजुटी, बेकारी का भत्ता और ६५० माहवार के हिसाब से क्वार्टर दिये जायें।

कानपुर टेनरी एण्ड लेदर वर्कर्स यूनियन कानपुर के श्रमिक वर्ग और श्रमशील जनता से निवेदन करती है कि वह इस सप्ताह को सफल बनाने में योग दें और निम्नलिखित सभाओं व प्रदर्शनों के कार्य-क्रम में ज्यादा से ज्यादा संख्या में सम्मिलित होकर सहयोग करें।

कार्यक्रम

- १८ जून दिन सोमवार ६ बजे शाम को नबाब साहब के हाता रोजगार दफतर ग्वालटोली के सामने सभा
- १९ जून को ५ बजे शाम को भ्रमनापुरवा कानपुर टेनरी के पास सभा
- २० जून को ४ बजे शाम को नार्थवेस्ट टेनरी के पास सभा
- २१ जून ५ बजे शाम को सीतला बाजार जाजमऊ में सभा
- २२ जून ४:११ बजे शाम को कूपर ऐमन के पास सभा
- २३ जून ५ बजे शाम को कानपुर टेनरी से जसूस जिला कलेक्टर के बंगले पर जाना
- २४ जून ५ बजे शाम को परेट पद घाम सभा

कानपुर टेनरी एण्ड लेदर वर्कर्स यूनियन १२।१ ग्वालटोली, कानपुर।

Handwritten signature

چھترہ مزدوروں کے اتحاد اور مانگوں کے لئے ہفتہ!

۱۸ جون سے ۲۴ جون ۱۹۶۲ء تک

جسٹس کیسٹری کی جائے

سناٹیو

کانپور ٹینری اینڈ لیڈر کسٹری میں ۱۸ جون سے ۲۴ جون ۱۹۶۲ء تک کانپور کے چھترہ مزدوروں کی انگوٹھ کیلئے جدوجہد و اتحاد قائم کرنے کیلئے ایک ہفتہ منانے کا فیصلہ کیا ہے۔ یونین کی کیسٹری کے ایک خودی پاس کر کے دن بدن ضروریات زندگی کی چیزوں کے دالوں، ٹیکسوں کی بھاری دسرکار کی مزدور مخالفت و مالک پرست پالیسی کیوجہ سے مزدوروں کے کام کرنے اور بہن و سہن کے حالات سے بدتر ہونے پر ریشائی کا اظہار کیا ہے۔ کانپور ٹینری کے مالکوں نے مزدوروں پر حملہ بول دیا ہے پرانے مزدوروں کو نکال کر ٹینری بھرتی کر کے تخواہ کوٹی کی ہے۔ کام دگنا دگنا کر دیا گیا ہے۔ تھکانے کے نام سے آٹھ روپے سے ارڈے، اجوار تک تخواہ کاٹ لی ہے کوارڈوں کا کرید دگنا کر دیا ہے تقریباً سو آئین مزدوروں نے آتر پرولنس کے حریف ٹینری چندر بھان کپڑے کی موڑ م بھیجا ہے۔ لیبر دفتر نے تخواہ کوٹی کے بارے میں کوئی کارروائی نہیں کی ہے۔

پچھلے ۴۴ سالوں میں ہزاروں مزدوروں کو نکال کر ٹینری بنا دیا ہے اور ان کی تخواہ کاٹ لی گئی۔ کام کا بوجھ دگنا دگنا بڑھا دیا گیا ہے۔ ٹینریوں، بوٹ و تیل کے کارڈ، سائیں، فیصدی سے ۵۰ فیصدی تک ٹینری مزدور ہو گئے ہیں۔ بہت سے کارخانے کار فز قانون میں رجسٹرڈ نہیں ہیں، کوپرائٹ و ایٹ و ایٹ ویٹ ٹینری کے مزدوروں کی تخواہ دیولنس وغیرہ کے مقدمے نامسال سے لہجہ آسن کے قانون میں دبے پڑے ہیں۔ جی یو میں سے ۱۵ فیصدی تخواہ میں ترقی سروس گزرتوں وغیرہ کیلئے ۲۲ فیصدی سروس کے خلاف ۱۹۶۱ میں مقدمہ لگایا تھا۔ اسی مقدمے کے دوران لیبر دفتر کے چند ذمہ دار افسران سے مالگوں اور آئی۔ این۔ ٹی۔ یو سی کے لیڈروں سے سازش کر کے ایک روپیہ اجوار ترقی پر بھیج کر کے ہارے مقدمہ سے ۳۵ روپے کو ختم کر دیا۔ اس کے بعد آتر پرولنس کی سرکار نے ۴۵ روپے اجوار کم سے کم تخواہ ملے کر کے ۸ روپیہ اجوار اور بھی کم کر دیا کیونکہ سندھ میں مالگوں کا گنا تھا کہ مزدوروں کو ۵۳/۵ روپیہ اجوار دیا جاتا ہے۔

جو تھکانے والے کارخانوں کے مالکان نے سندھ سے مرکزی حکومت کے ذریعہ فیصدی ایکسٹریڈیٹو لگانے کے بعد آج تک کر ڈیوں روپیہ ایکسٹریڈیٹو دو گریڈوں کا ہڑت کر لیا ہے۔ یہ مالکان لیبر قانون نہیں آتے لیکن سرکار کے ذمہ دار افسران سیاسی پارٹیوں و ڈیڑیو یونینوں کے چند لیڈران اپنے مفاد کے لئے ملک و صنعت کو بربادی کی طرف لے جا رہے ہیں اور اس طرح ان سرمایہ داروں کو ٹیکس پڑے و قانون شکنی میں امداد کرتے ہیں۔

لہذا سندھ جیالاد و اوقات کے بارے میں جانچ کر نیکے لئے یونین مانگ کر تی ہے کہ ایک جائے کیسٹری تقرر کی جائے جو اس بات کا پتہ لگائے کہ اس صنعت میں کارخانہ داران اور ٹھیکداران نے ۴۴ سال میں کتنا روپیہ پیدا کیا ہے۔ مزدوروں پر کس طرح کتنا کام بڑھایا ہے۔ کتنے مستقل مزدور تھے اور آج کتنے ہیں۔ منظر کارڈ کی پہلے کیا آمدنی تھی اور اب کیا آمدنی ہے اور انھوں نے کتنے کتنے کارخانے کھولے۔ لیبر قانون لاگو ہوتے ہیں یا نہیں۔

یونین کیسٹری نے یہ بھی مانگ کی ہے کہ کوپرائٹ و ایٹ و ایٹ ویٹ ٹینری کو قومی ملکیت بنائی جائے۔ کانپور ٹینری پر مقدمہ چلایا جائے۔ چھترہ ہفتہ کیلئے تخواہ بڑھایا جائے اور ۲ روپیہ سیکڑہ ذری ترقی دی جائے۔ بیکاری کو دور کر کے ملے لیبر تخواہ کم سے کم ہوئے ۳۶ روپے کا بننے لگے جائے۔ تین ماہ کی تخواہ کے برابر بولنس سال میں ایک ماہ کے حساب سے سروس گزرتی۔ بیکاری کا بھتہ ۹ روپیہ اجوار کے حساب سے کوآرڈ روپے جائیں۔

کانپور ٹینری اینڈ لیڈر کسٹری یونین۔ کانپور کے مزدور طبقہ و محنت کش عوام سے اپیل کرتی ہے کہ اس ہفتے کو کامیاب کرنے کیلئے امداد کریں اور مندرجہ ذیل جלוں و طلبوں کے پروگرام میں زیادہ سے زیادہ تعداد میں شرکت فرما کر اپنے فائدہ کا ثبوت دیں۔

پروگرام

- ۱۸ جون بوقت شام ۷ بجے سے نواب صاحب کے احاطہ روزگار دفتر کے قریب ٹولی میں ۲۱۔۲۲۔۲۳۔۲۴۔۲۵۔۲۶۔۲۷۔۲۸۔۲۹۔۳۰۔۳۱۔۳۲۔۳۳۔۳۴۔۳۵۔۳۶۔۳۷۔۳۸۔۳۹۔۴۰۔۴۱۔۴۲۔۴۳۔۴۴۔۴۵۔۴۶۔۴۷۔۴۸۔۴۹۔۵۰۔۵۱۔۵۲۔۵۳۔۵۴۔۵۵۔۵۶۔۵۷۔۵۸۔۵۹۔۶۰۔۶۱۔۶۲۔۶۳۔۶۴۔۶۵۔۶۶۔۶۷۔۶۸۔۶۹۔۷۰۔۷۱۔۷۲۔۷۳۔۷۴۔۷۵۔۷۶۔۷۷۔۷۸۔۷۹۔۸۰۔۸۱۔۸۲۔۸۳۔۸۴۔۸۵۔۸۶۔۸۷۔۸۸۔۸۹۔۹۰۔۹۱۔۹۲۔۹۳۔۹۴۔۹۵۔۹۶۔۹۷۔۹۸۔۹۹۔۱۰۰۔

کانپور ٹینری اینڈ لیڈر کسٹری یونین ۱۲ گوالٹولی کانپور

(آواز وطن پریس پریڈیکیشن)

four of publication:-

Under the auspices of the A.K. Brothers Committee Kanpur Tannery & Leather Workers' Union a meeting of boot and citizens of Kanpur was held ^{at} Parade, Shri Shiv Sharma ed.

Shri S.S. Yusuf, M.L.A., while addressing the meeting said that the Government was not prepared to realise the Excise Duty and other Taxes from A.K. Brothers and other Boot manufacturers of Kanpur and force various labour laws on such factories. He added that the Government ~~sh~~ had police forces to ~~to~~ against the struggles of the toiling people for their just demands and the force would not be used ^{against} the anti-social and anti-national persons. He, further, added that A.K. Brothers had appointed M/S. Khan & Sons as their bogus contractors in order to perpetuate nefarious activities. He also added that the employers had ~~used~~ Shri Ramji Lal, one of their bogus contractors, who had ~~used~~ to shield the corrupt practices. He appealed to the workers to strengthen the Union in order to achieve their just demands.

Shri Shiv Sharma told the meeting that Kanpur, a city of revolutionaries and industrial metropolis of Northern India had been turned into metropolis of Corruption. He appealed to the toiling people of Kanpur to smash the centre of corruption.

By a resolution the meeting expressed concern over the rampant corruption being perpetuated by A.K. Brothers and other manufacturers of Kanpur who were denying facilities to the workers under various labour laws and causing loss to the national exchequer to the tune of crores of rupees by evading the Excise Duty and other Taxes and by also using other methods. The meeting also expressed with concern that A.K. Brothers had managed to spread corruption among the Government officials from Kanpur to Delhi and had evaded crores of rupees of the Excise Duty and other taxes every year during the last ten years or so. and had also denied facilities to the workers under various labour laws. The meeting demanded from the Home Minister, Shri Lal Bahadur Shastri to immediately enquire into the activities of A.K. Brothers and others.

By another resolution the meeting demanded of the Government to realise crores of rupees of the unpaid and evaded taxes from the industrialists and merchants and to withdraw the taxes levied which would hit the common people.

By yet another resolution the meeting condemned the action of the U.P. Government in victimising the leaders of the Kanpur Gazetted Employees Association and demanded their reinstatement and supported their just demands.

The meeting was ^{also} addressed by Shri Ram Agrey, Shri Sultan Niazi, Mahesh Nigam and Sri Ram.

Kanpur September 12, 1962.

(Mahesh Chandra Nigam)
General Secretary.

RESOLUTION:

This meeting of citizens of Kanpur, held under the auspices of the Kanpur Tannery & Leather workers' Union, strongly condemns the highhandedness of the employers of M/s. Prime Products Ltd., Gampore Tannery Branch, M/s. A.S. Brothers and other ^{factories} manufacturers of Kanpur in violating various labour laws and denying ^{to} the workers under them and expresses concern on the attitude of the Government in ^{not} taking action against these employers. This meeting is alarmed to note that the employers of Gampore Tannery have deducted about Rs. 10/- per month from the wages of each of the monthly paid workers in violation of Section 4 (1) of the U.P. Industrial Act. The employers have arbitrarily deducted Rs. 4/- instead of Rs. 2/- per month per quarter from the wages of the workers who have been provided accommodation in the Tannery Hostels. This meeting is also ^{factory} alarmed to note that over 300 workers are in the ^{of} M/s. A.S. Brothers and the factory is not even registered under the Factories Act and the workers are also being denied Provident Fund and ^{other} facilities. Over and above the employers of the concern have evaded lachs of rupees of the Excise Duty. Likewise the other boot manufacturers of Kanpur are violating the labour laws and they have also evaded crores of rupees of the Excise Duty causing great loss to the National Exchequer.

This meeting, therefore, urges upon the Government to prosecute the employers of M/s. Gampore Tannery, M/s. A.S. Brothers and other boot manufacturers of Kanpur, for resorting to wage-deduction, violation of labour laws and evading the Excise Duty.

Kanpur, Dated June 24, 1962.

Dr. Gov. Singh

A. I. T. U. C.

Am. Delhi

RESOLUTION:-

This meeting of Cooper Allen workers, held under the auspices of the Kanpur Tannery & Leather Workers' Union, expresses concern on the deteriorating condition of Cooper Allen and North West Tannery workers. The wages of the piece-rated workers have gone too low and they are depending upon D.F.A. The meeting also condemns the prevailing mismanagement of the one time biggest leather concern of Asia which has caused great anxiety among the workers. The meeting also criticises the Government for creating disunity among the ranks of the working class and boosting up the INTUC.

This meeting notes with concern that the Award in favour of the workmen in Adjudication Case No. 59 of 1958 in respect of 9 months play-off of hundreds of workers has not been implemented by the Government as yet and Adjudication Case No. 16 of 1951 and 55 of 1953 in respect of 1950 and 1951 Bonus, Minimum Wage and Service Gratuity, which were withdrawn by the Government in 1958, have not been referred to Adjudication despite several assurances.

This meeting, therefore, demands from the Government to enquire in the affairs of Cooper Allen and North West Tannery and Nationalise the concern and to run them at their full capacity which would secure employment to a large number of workers in addition to the present strength and would earn foreign exchange for our country. The meeting, further, demands that the Award in Adjudication Case No. 59 of 1958 be implemented and the matter of dispute of Adjudication Case No. 16 of 1951 and 55 of 1953, already withdrawn, be referred to Adjudication.

This meeting appeals to the workers to rally round the Union in order to wage struggle for their just demands.

Kanpur, Date, July 27, 1962.

in Granby
A.I.T.U. C
Amr Datta

कानपुर टेनरी एन्ड लेदर वर्क्स यूनियन

१२/१ ग्वालटोली, कानपुर।

दिनांक १२ सितम्बर सन् १९६२

सेवा में,

श्रीमान मन्त्री महोदय

All India Trade Union Congress, New Delhi

प्रिय साथी,

कानपुर मजदूर आन्दोलन की परिस्थिति और उसकी समस्याओं से प्रेरित होकर २४ जून सन् ६२ को कानपुर के नागरिकों व मजदूरों की एक आम सभा में निम्नलिखित प्रस्ताव पास हुआ था। उसको व्यवहारिकता में लाने के लिये कानपुर की सभी ट्रेड यूनियनों के प्रतिनिधियों की एक बैठक दिनांक १६ सितम्बर सन् १९६२ को सायंकाल ६ बजे मजदूर समा भवन, १२/१ ग्वालटोली में होगी जिसमें प्रस्ताव के उद्देश्य को पूरा करने के लिये एक तैयारी समिति बनायी जावेगी।

अतः आप से अनुरोध है कि अपने प्रतिनिधियों को भेजने की कृपा करें। धन्यवाद!

महेशचन्द्र निगम

प्रधान मन्त्री

प्रस्ताव :-

यह सभा एक और बढ़ती हुई कीमतों, करों, मजदूरों पर बढ़े हुये काम के बोझों, तपेदिक के मरीजों, आम तौर से मजदूरों की बिगड़ती हुई दशा पर तथा दूसरी ओर औद्योगिक लाभ के बढ़ने, मजदूरों के वेतन में किसी प्रकार की वास्तविक बढ़ौती न करने, श्रमिक कानून, आपसी समझौतों, त्रिदलीय समझौतों तथा अन्य अर्वाहस आदि के न लागू करने के प्रति गम्भीरता प्रगट करती है। आम तौर से यह राज्य की तस्वीर है। औद्योगिक मशीन जो ताला बन्दी, हड़ताल आदि को रोकने के लिये बनाई गई थी पूर्णतया असफल सिद्ध हुई। भालिकान श्रमिक विभाग के अधिकारियों से मिलकर "समाजवाद" के शब्द का जो सरकार के जुम्मेदार लोगों द्वारा प्रचारित किया जाता है मजाक उड़ाते हैं।

यह और सोचनीय बात है कि १४ वर्ष की आजादी तथा समाजवाद को मान्यता देने के बाद भी राज्य सरकार ने निम्नकर जाँच कमेटी की सिफारिशों को किसी एक उद्योग में भी पूर्णतया लागू नहीं किया है

यह सभा सरकार से अनुरोध करती है कि एक उच्च अधिकार प्राप्त समिति की स्थापना की जाय जो विभिन्न श्रमिक हित में समझौतों के लागू करने तथा राज्य में श्रमिकों के वेतनों का स्तरीकरण गृह, स्वास्थ्य और काम की दशाओं की छान बिन करे।

यह सभा प्रस्ताव करता है कि आगामी १३-१४ अक्टूबर सन् ६२ को कानपुर में सभी उद्योगों की समस्त यूनियनों की एक कान्फ्रेंस बुलाई जाय जिसमें इस उद्देश्य की सफलता के समस्त साधनों पर विचार किया जाय।

कानपुर २४ जून सन् १९६२

چمڑہ صنعت کو منافع خوروں کے پنجے سے نجات دلانے کے واسطے ۹ ستمبر روز اتوار شام کے ۵ بجے پریڈ کے میدان میں جلسہ عام

بوٹ بنانے والے وچیل مزدوروں کی حالت بد سے بدتر ہوتی جا رہی ہے۔ ۱۹۵۲ء میں جب بھارت سرکار نے گھریلو صنعت کی امداد لینے پر تے پڑے صنعتی اداروں پر دس روپیہ فیصدی ایکسٹرنڈیوٹی لگائی تھی۔ بوٹ بنانے والے مالکوں نے اپنے کارخانوں کو خصوصاً میں بانٹ کر ہم لوگوں کو کوئی انگ انگ ٹکڑوں میں فرضی ٹھیکہ دار بنا کر کام کرانا شروع کیا اور اس طرح چمڑہ مزدوروں کے وہ تمام حقوق چھین لئے جو انہوں نے ایکٹا کی بنیاد پر اپنی لڑائیاں لڑ کر ترقی بائیاں دیکر حاصل کئے تھے۔ پہلے مالکان نے ایکسٹرنڈیوٹی کی مخالفت میں بمبئی کارخانہ بندی شروع کی۔ جب مزدوروں نے آواز اٹھائی تو پھر بری ہو کر کے ریٹ کاٹ دئے گئے اور اس کے بعد برابر چمڑہ مزدوروں پر حملہ ہوتا رہا اور آج بوٹ بنانے والے ۵ ہزار مزدوروں کو غیر ملکی قانون۔ مزدور سیمپل اسکیم پر اوٹڈرٹ فنڈ وغیرہ قانون سے محروم رکھنے کے لئے طرح طرح سے حربہ استعمال کئے جا رہے ہیں مزدور ایک ہی کارخانہ میں ۱۰ سے ۱۵ سال تک کام کرتے ہیں لیکن وہ مستقل نہیں سمجھے جاتے ہیں اپنی نوکری کوئی کارخانہ نہیں ہے ان مالکان نے مزدوروں کے قانونی حقوق سے ہی نہیں محروم رکھا ہے بلکہ سرکاری کرداروں روپیہ۔ ایکسٹرنڈیوٹی ہڑپ کر ملک دشمنی کا ثبوت دیا ہے۔

پچھلے دو تین ماہ سے ہم اے۔ کے برادر س کے مزدوروں نے کانپور ٹینری اینڈ لیڈر ورکرس یونین کے ممبرین کر اپنی مالکوں کے لئے تحریک شروع کی ہے یہی وجہ تھی مالکوں نے لائٹنگ کے مزدوروں کا پانچ آنے کی چوڑی ریٹ بڑھایا تھا۔ دوسرے مالکان کو بھی بڑھانا پڑا۔ اے۔ کے برادر س کو فیکٹری انسپکٹرنے نوٹس دیا ہے اور فیکٹری قانون لاکھ ہونے والا ہے۔ مزدور سیمپل اسکیم کے انسپکٹرنے جس دن اے۔ کے برادر س کی جانچ کی اس کے بعد سے مالکوں کو کلوزنگ اور شکور و وائرس دوسری جگہ منتقل کر دی اور وہ اس طرح بیمہ قانون نہ لاکھ ہو سکے اس کے لئے کوشش کر رہے ہیں۔ سابقہ ہی لائٹنگ اور سیکورٹی ڈرائیونگ ڈپارٹ میں تھے مزدور سمبھرتی کر رہے ہیں تاکہ مزدوروں کی تنخواہیں ورہٹ میں کٹائی کی جاسکے۔ اے۔ کے برادر س کے مالکان مزدوروں میں مہمان و مسلمان کے عہد پورا کرنے کی کوشش کر رہے ہیں اور ڈرائیونگ ڈپارٹ کے لئے ان کے خلاف پولیس میں رجسٹرڈ رپورٹ کر کے تنظیم کو آہٹس آہٹس کر کے مزدور مخالف اور ملک دشمنی کا رونا دہن کر رہے ہیں۔ ہمیں خوشی ہے۔ اے۔ کے برادر س کے مزدور مالکوں کے بھوکانے میں نہ آکر اپنی جدوجہد پر امن طور پر چلا رہے ہیں لہذا ہم تمام فوجی بوٹ بنانے والے رپورٹ وچمڑہ مزدوروں سے اپیل کرتے ہیں کہ وہ ۹ ستمبر دن اتوار شام کو پانچ بجے پریڈ کے میدان میں جمع ہو کر اپنی حالت بد نے اپنی ایکٹا بنا کر اپنے حقوق کی حفاظت دمانگوں کو حاصل کرنے کے لئے آواز بلند کریں۔ جنگ میں کامریڈ ایس۔ ایس۔ یوسف ایم۔ ایل۔ ایسے نیوشر ما۔ سلطان نیازی۔ مہیش نگم وغیرہ تقریریں کریں گے اور جناب ایس۔ ایم بزمجی۔ ایم۔ پی کی تشریف آوری کی امید ہے

اے، کے برادر س کمیٹی

کانپور ٹینری اینڈ لیڈر ورکرس یونین ۱۲ گوالڈیوٹی کانپور

کانپور ٹینری اینڈ لیڈر ورکرس یونین

चमड़ा उद्योग को मुनाफा खोरों के पंजे से मुक्त करने के लिये ६ सितम्बर दिन इतवार शाम को ५ बजे परड के मैदान में आम सभा

बूट बनाने वाले व चप्पल मजदूरों की हालत बंद से बंद तर होती जा रही है। सन् १९५४ में जब भारत सरकार ने धरैलू चमड़ा उद्योग को सहायता करने के लिये बड़े उद्योगों पर १०% सैकड़ा एक्साइज डिप्यूटी लगाई थी। बूट बनाने वाले मालिकों ने अपने कारखानों को हिस्सी में बाँट कर, हम लोगों को कई अलग अलग टुकड़ों में फर्जी ठेकेदार बना कर काम करना शुरू किया, चमड़ा मजदूरों के वह तमाम अधिकार छिन लिये जो उन्हें ने एक्सा के आधार पर तमाम लडाइयों और बलिदानों के बाद प्राप्त किये थे। पहले मालिकों ने एक्साइज डिप्यूटी के विशेष में बैवकी और कारखाना बन्दी शुरू की, जब मजदूरों ने आवाज़ उठाई तो टम्पेरी भर्ती करके रेट काट लिये और इस के बाद बरबर चमड़ा मजदूरों पर हमला होता रहा, और आज बूट बनाने वाले ५ हजार मजदूरों को फ्रैक्टरी कानून, मजदूर बीमा योजना, प्राविडेन्ट फण्ड इत्यादि से वंचित रखने के लिये तरह तरह के हरबे स्तेमाल किये जा रहे हैं। मजदूर एक ही कारखाने में १०-१५ साल से काम कर रहे हैं लेकिन मुस्ताकिल नहीं सभभे जाते हैं न इन की नौकरी की कोई गारन्टी है। इन मालिकों ने मजदूरों के अधिकारों को ही नहीं हनन किया है बल्कि सरकार का करो-डो रूपया एक्साइज डिप्यूटी हड़य कर राष्ट्र द्रोह भी किया है।

पिछले दो दोन महीनों से हम **ए. के. ब्रदर्स** के मजदूरों ने कानपुर टेनरी एन्ड लेटर वर्क्स थुनियन के सभेबर बन कर अपनी मांगों के लिये आन्दोलन शुरू किया, इस की वजह से मालिकों ने लास्टिंग के मजदूरों का १/२ आना फी जोड़ी रेट बढ़ाया, जिस को दूसरे मालिकों को भी बढ़ाना पडा। ए. के. ब्रदर्स को फ्रैक्टरी इन्स्पेक्टर ने नोटिस दिया और फ्रैक्टरी कानून लागू होने वाला है।

मजदूर बीमा योजना के इन्स्पेक्टर ने जिस दिन ए. के. ब्रदर्स कारखाने का निश्रण किया उसी के बाद मालिकों ने क्लोजिंग सन्कुरुवाग्र की पावर मशीनें दूसरी जगह बदल दी और इस तरह बीमा कानून न लागू हो सके इसकी कोशिश की जा रही है। साथ ही लास्टिंग, पैकिंग, राउन्डिंग डिपार्ट में नये २ मजदूर भरती करके पुराने मजदूरों की तबख्वाह व रेट में कटौती की जा सके।

ए. के. ब्रदर्स के मालिक मजदूरों में हिन्दू मुसलमान के भेद पैदा करने की भी कोशिश कर रहे हैं, और गाने धम्मकाने के लिये उन के खिलाफ पुलिस में भूटी रिपोर्ट करके संगठन को द्विच करके मजदूर विरोधी और रघु विरोधी कारवाइयों कर रहे हैं, हमें खुशी है ए. के. ब्रदर्स के मजदूर मालिकों के मडुकाने में न आ कर अपने सुधर्ष को शान्ति से चला रहे हैं।

अतः हय तमाम फौजी बूट बनाने वाले बूट व चमड़ा मजदूरों से अपील करते हैं कि वह सितम्बर ६ दिन इतवार शाम को ५ बजे परड के मैदान में जमा हो कर अपनी हालत बदलने और अपनी रकता बना कर अपने अधिकारों की रक्षा व मांगों को प्राप्त करने के लिये आवाज़ बुलन्द करें।

मेरिन्ग में कामरेड यूसुफ, एम. एल. ए. शिव शर्मा, सुल्तान नियाजी, महेश निगम के भाषण होंगे और एम. एम. बनर्जी एम. पी के पधारते की सम भावना है।

ए. के. ब्रदर्स कमेटी

कानपुर टेनरी एन्ड लेटर वर्क्स थुनियन १२ ज्वालदौली कानपुर

कानपुर (आवाज़ बनाने)